

II. ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU

Bildiri Özetleri
17 Mayıs 2025

I. OTURUM BİLDİRİ ÖZETLERİ

SESSION I. PAPER ABSTRACTS

01

İrem ULUSOY

Hicret Sonrası İktisadi Düzenlemeler:
Medine Pazarı Örneği

Economic Regulation After The Hijra:
The Example Of The Medina Market

02

Yüstra Şimal YALMAN

Dijital Çağda Unutulma Hakkının Mahremiyet
Hakkı, İfade Özgürlüğü ve Kamu Yararı Üzerindeki
Etkisi

The Impact of the Right to Be Forgotten on
Privacy Rights, Freedom of Expression and the
Public Interest in the Digital Age

03

Zeynep Zehra KUMCU

Organ Nakline İslam Hukuku Açısından Yaklaşımlar

Approaches to Organ Transplantation from an
Islamic Jurisprudential Perspective

04

Eda ERNİM

Anne Sütünün Metalaştırılması ve Formül Mama
Endüstrisi

The Commodification of Breast Milk and The
Formula Industry

II. OTURUM BİLDİRİ ÖZETLERİ

SESSION II. PAPER ABSTRACTS

01

Yağmur AKTEKİN

Teknik Bir Medeniyet, Ruhani Bir Kültür: Aliya İzzetbegoviç'te Kavramsal Bir Okuma

A Technical Civilization, a Spiritual Culture: A Conceptual Reading of Aliya Izzetbegović

02

Melike GÜRSOY

Bireyin Dini Grup ve Tarikatlara Katılımında Etkili Faktörlere Psikososyal Bir Yaklaşım

A Psychosocial Perspective on Factors Influencing Individuals' Participation in Religious Groups and Sufi Orders

03

Şeyma KURT

Genç Psikologların Modern Psikoloji ve İslam Kaynaklı Psikoloji Tartışmalarına Bakış Açılarının İncelenmesi

An Examination of Young Psychologists' Perspectives on Debates in Modern Psychology and Islam-Informed Psychology

04

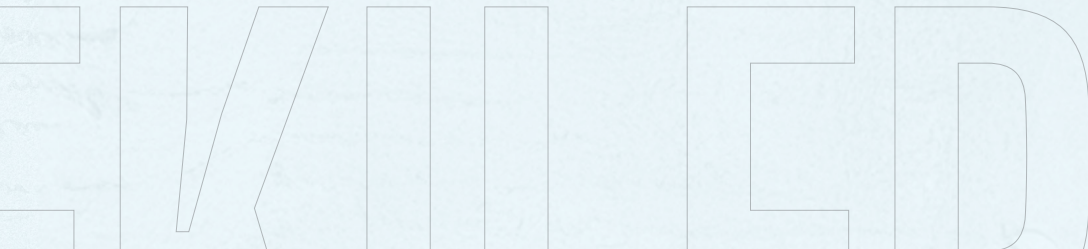
Rüveyda KAYA

Avrupa Birliği'nin Toplumsal Cinsiyet Yaklaşımlarına İslam Alimlerinin Bakışı

Islamic Scholars' Perspective on the European Union's Gender Approaches

05

Sempozyum Programı

KURULLAR

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Mahmut KELPETİN

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Prof. Dr. Hikmet YAMAN

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Semanur YAVAN BATCI

TÜRGEV Eğitim Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı

Kübra TEMİZER

TÜRGEV Akademi Koordinatörü

Züleyha ALAT

Mentor

İrem SELEN

Mentor

Ebrar BAYRAK

Mentor

Sempozyum Bilim Kurulu

Prof. Dr. Mahmut KELPETİN

Prof. Dr. Hikmet YAMAN

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Hatice AKINCI YILMAZ

Yönetim Kurulu Başkanı

Bilginin, kültürün ve değerın buluştuğu çok özel bir program olan TÜRGEV Akademi'nin II. Öğrenci Sempozyumu'na hepiniz hoş geldiniz, sefa getirdiniz. Bugün burada bir araya gelmemize vesile olan şey yalnızca bilgi arayışı değil, insanın yaratılışına yerleştirilmiş en derin duygulardan biri olan meraktır.

İnsan yaratılışı itibarıyla merak eder. Merak sadece bir his değil, aslında kendilik bilincinin, kullanın ve öğrenmenin ilk adımıdır. Bu merakla insan anlamak ister: Kendini, dünyayı, varlığı, hakikati... Anlama çabası insanlık tarihinin başlangıcına kadar uzanır. Sokrat "Kendini bil" sözüyle bize seslenir. Herakleitos, "Kendimi aradım" der. İbn-i Sînâ, "Nefsini bilen, aklını tanır" sözüyle elimizden tutar. Yunus Emre, "İlim, kendini bilmektir" sözüyle sesini çağlar ötesine duyurur. Hatta bu arayış o kadar derinleşir ki, kendini bilme isteği yaratıcıyı bilmeye kapı aralar: "Kim ki kendini bildi, Rabbini bildi." Bugün aslında bu kadim duygunun izini sürmek için bir aradayız. Kendini bilmek sadece içe dönmek değil, başkasının sözünde kendini duymak, farklı düşüncelerde kendi arayışını tanımak ve merakı sürdürmektir.

Bugün TÜRGEV Akademi programı çatısı altında merakın paylaşıldığı, farklı seslerin, farklı disiplinlerin, farklı bakış açılarının buluştuğu bir ortamı sizlerle paylaşacağız. Aynı zamanda bilginin sadece bireysel bir birikim değil, ortak bir çabanın ürünü olduğuna şahitlik edeceğiz.

TÜRGEV olarak 29 yıldır gençlerimizin millî kültürümüzü, değerlerimizi ve tarih bilincimizi içselleştirerek geleceğin Türkiye'sini inşa etmeleri için emek veriyoruz. Bu emeğin bir karşılığı da TÜRGEV Akademî'dir. 2016 yılından itibaren istikrarla İslami İlimler'den Sosyal Bilimler'e uzanan geniş bir yelpazede düşünme, sorgulama ve analiz etme alanı açan TÜRGEV Akademî, gençlerimize hem mesleki hedeflerine ulaşma noktasında hem de kendilerini bilmeleri ve tanımaları noktasında rehberlik ediyor. Çünkü biz biliyoruz ki, anlamlı bir gelecek yalnızca mesleki başarıyla değil, ahlakî duruş, entelektüel derinlik ve kültürel farkındalıkla inşa edilir. Bu yönüyle TÜRGEV Akademî, yaşayan bir üniversite olma yolundaki hayaline her geçen gün biraz daha yaklaşıyor. Bugün sunulacak her tebliğ, her paylaşım ortak öğrenme çabasının bir parçası olacak. Öğrencilerimizin düşünsel birikimi, danışmanlarımızın rehberliği ve ortak üretim kültürü bizlere umut veriyor.

Bu vizyonun oluşmasında katkı sunan bütün akademisyenlerimize, değerli hocalarımıza, atölye yürütücülerimize, koordinasyon ekiplerimize ve en önemlisi bu yolculuğu sahiplenen siz değerli öğrencilerimize içtenlikle teşekkür ediyorum.

Sözlerimi tamamlarken çağımızda insanlığın hocası haline gelen Gazze'yi, Filistin'i; sadece düşünerek değil, direnerek de insanlığa onurlu bir duruş bırakan Filistinli akademisyenleri, hocaları saygıyla ve mahcubiyetle selamlıyorum. Allah'a emanet olun.

Prof. Dr. Mahmut KELPETİN

Akademik Danışman

Hepinizi TÜRGEV Akademi Sempozyumu münasebetiyle saygıyla ve muhabbetle selamlıyorum. Bugün burada akademimizin belki de en kıymetli etkinliği olan öğrenci sempozyumu vesilesiyle birlikteyiz. Bu güzel ve anlamlı etkinliği teşriflerinizle onurlandırdığınız için şükranlarımı sunuyorum.

Biz TÜRGEV Akademi olarak öğrencilerimizi İslami İlimler ve Sosyal Bilimler ekseninde temel değerler üzerinden hayata hazırlamayı amaçlıyoruz. Öğrencilerimizin deyimiyle burası onların “ikinci üniversitesi”. İşte sempozyum, akademimizin bu amacının en kıymetli çıktılarından biridir. Bu süreçte çok büyük emekler var. Pırlanta gibi öğrencilerimiz var. Futbolun diliyle konuşacak olursak, ben diyorum ki: “Şampiyonlar Ligi ekibimiz var.” Hepsini kendi alanında gerçekten çok başarılı ve çok değerli. Biz öğrencilerimizi seçerken gerçekten çok zorlanıyoruz. Tek tip bir eğitim yapmıyoruz; tıpçıyla hukukçuyu, ilahiyatçıyla psikoloğu, matematikçiyle mühendisi aynı havuzun içerisinde toplamaya ve işlemeye çalışıyoruz.

Tabii hepsinin kulvarları farklı ama hepsi heyecanlı. Aynı noktada birleştiler, pes etmediler. Büyük bir sabır ve özveriyle arkadaşlarımız sunumlarını hazırladılar. İki oturum hâlinde burada etkinliklerini sunacaklar. Biz bu arkadaşlarımızın emeklerine şahidiz. Sunum yapacak olan öğrencilerimiz sadece TÜRGEV Akademi’ye devam edenler değil; mezun olan öğrencilerimiz de var. Diyarbakır’dan, Denizli’den, Ankara’dan gelen öğrencilerimiz var. Bana göre Türkiye’nin en sıkıntılı, en uzak yeri olan Kayaşehir’den gelen öğrencimiz var. Arkadaşlarımız büyük bir heyecanla geldiler. Biz onlara sadece rehberlik ettik. Emin olun, sadece rehberlik ettik. Bütün emek, heyecan ve gayret onların marifetiyle gerçekleşmiş oldu. Her biri kendi alanında muazzam çalışmalar ortaya koydu. İnşallah sunumlarında sizler de tecrübe edeceksiniz.

Değerli misafirler, her başarının arkasında güçlü bir ekip vardır. Bu başarıda en büyük paylardan biri de değerli hocamız, ağabeyimiz Hikmet Yaman'a aittir. Sosyal Bilimler Koordinatörümüz olarak bu işi sahiplenmesi, emeği ve sabrı anlatmakla bitmez. Kendisine huzurlarınızda bir kez daha teşekkür ediyorum. Değerli hocalarımız, sizler de bu programın gerçek kahramanlarıdır. Emeklerinizle, çabalarınızla akademimizi bugünkü seviyesine getirdiniz. Her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Mentörlerimiz Züleyha, İrem ve Ebrar'a; Koordinatörümüz Kübra Hanım'a, Eğitim İşlerinden Sorumlu Genel Müdür Yardımcımız Semanur Hanım'a; Genel Müdürümüz Makbule Hanım'a; Yönetim Kurulu Başkanımız Hatice Hanım'a hassaten teşekkür ediyorum.

Bu programın bir başarı hikâyesi varsa, burada mütevazı olmayacağım; asıl başarı hikâyesinin sebebi Esra Hanım'dır. Başından itibaren bütün tekliflere sabırla yaklaştı, her aşamasından haberdar oldu. Dolayısıyla Esra Hanım'ın şahsında tüm Mütevelli Heyeti üyelerimize teşekkürlerimi arz ediyorum. Son teşekkürüm ise TÜRGEV'e. Vakıf yönetimi ve çalışanlar her zaman yanımızda oldular. Dokuz yıl boyunca "hayır" kelimesini hiç duymadım. Hep destek, tam destek anlayışıyla yanımızda durdular. Dokuz yıl sonra bile biz hâlâ yolun başındayız, heyecanımız hiç eksilmedi. İnşallah da eksilmeyecek. Bu vesileyle sempozyumun başarılı geçmesini temenni ediyor, hepinize tekrar hoş geldiniz, sefalar getirdiniz diyorum.

Dr. Esra ALBAYRAK

Yönetim Kurulu Üyesi

Hayırlı sabahlar, hoş geldiniz, şeref verdiniz. Bu kadar değerli konuşmaları ve hak etmediğimizi düşündüğüm güzel sözlerin üzerine konuşmak benim için zor olacak. Çok teşekkür ediyorum.

Biz Türkiye Gençlik ve Eğitime Hizmet Vakfı olarak hizmet için buradayız. Hesabı sorulacak şey budur. O yüzden gerçekten bu kadar takdire şayan bir durumda olduğumuzu düşünmüyorum. İşimizi yapmaya çalışacağız inşallah. Rabbim hakkıyla yapanlardan eylesin.

Bugün yağmurlu bir gün. Katılımın daha yüksek olmasını bekliyorduk. Özellikle genç arkadaşlarımızın sayısının daha fazla olacağını düşünüyorduk. Yağmurdan dolayı gelemeyenler olmuştur ama eminim ki bu heyecanı paylaşmak isteyen daha pek çok gencimiz vardır. Sunum yapacak arkadaşlarımızın sakın ama sakın heyecanı azalmasın. Çoğunlukla nicelik-nitelik noktasında nitelikli topluluklar nicelik bakımından, kalabalık topluluklardan daha etkili güce sahiptir. O sebeple buraya gelen bütün kardeşlerime çok teşekkür ediyorum. Sağ olun, var olun. Hocamızın anlattığı süreç çok heyecanlıydı. Biz de uzaktan uykusuz geçen gecelerine şahit olduk ama alınan mesafeyi gururla seyrettik. Öğrencilerimizin hayatındaki dönüşüm bizler için çok kıymetliydi. Çünkü yaşadığımız dünya, bilgiyi hangi amaçla kullandığımızı sorgulamamızı gerektiriyor. Bilgi güçtür ama ahlakla donatılmadığında ne kadar yıkıcı olabildiğini görüyoruz. Gazze'den Suriye'ye, Myanmar'dan Sudan'a yaşananlar bize gösteriyor ki bilgi insana hizmet etmiyorsa büyük soykırımların, katliamların aracı olabilir.

Biz, sorgulayan, düşünen, merhameti ve adaleti merkeze alan gençler için hizmet etmek istiyoruz. Kendi kavramlarıyla düşünen, çözüm üreten gençler yetişsin istiyoruz. Malumumuz birkaç yüzyıldır Batı merkezli epistemolojiler neyin geçerli olduğunu, kimin sözünün kıymetli olduğunu, kimin sesinin duyulabilir olduğunu, kimin deneyiminin değerli kabul edilebileceğini belirliyor. Bunun en açık yansımasını bugün yine Gazze'de yaşanan soykırım üzerinden bilginin nasıl üretildiğini ve nasıl dolaşıma sokulduğunu gözlemleyerek görmek mümkün. Saygın Batılı üniversitelerin Filistin'deki soykırımı eleştiren akademisyenleri kadrolarından nasıl ivedilikle çıkardıklarını, medyanın çatışma ve savaş gibi daha nötr diyebileceğimiz kavramlarla bir soykırımı, bir katliamı nasıl meşrulaştırabildiğini ve bilgi üretiminin nasıl sömürgeci bir mantıkla bugün de devam ettirebildiğine şahit oluyoruz.

Dolayısıyla arkadaşlar, bugün eğer kendi içimizde bir manşet çıkarılacaksa bunun “bilimsel bilginin özgürleştirilmesi” üzerinden gitmesinin doğru olacağını düşünüyorum. Farklı bilgi sistemlerinin eşit meşruiyet kazanmadığı hiçbir zeminde bilimsel bilginin özgürlüğünden söz edemeyiz. Neredeyse baştan beri, hocalarımızla bir araya geldiğimizde türlü şekillerde konuştuğumuz bir meseledir bu durum. Gerçekten de farklı bilgi sistemlerinin açığa çıkarılması, bu sistemlerin kavramlarının görünür kılınması başlı başına bir iştir. Bizler de çoğuna maalesef yabancıyız. Bu noktada TÜRGEV Akademisi’nin asli hedeflerinden birinin, bu özgürleşmenin aracı olacak kavramları ve bilgi sistemlerini farklı temalar, araştırma konuları ve disiplinler üzerinden açığa çıkarmak olduğunu düşünüyorum. Bu minvalde, özgürleşme yolculuğunda attığımız en önemli adımlardan biri olarak TÜRGEV Akademisi’ni tanımlayabilirim. Burada toplanan genç arkadaşlarımın da bu heyecanı ve gayreti taşıyan kişiler olduğunu görmekten ayrıca mutluluk duyuyorum. Her birinizi tek tek tebrik ediyorum.

Sevgili genç kardeşlerim, Bacon’ın bir benzetmesi vardır. Der ki: “İnsanlar bilgiyle uğraşırken kimisi karınca gibidir; biriktirir, toplar ama anlamaz. Kimisi örümcek gibidir; kendi ağına dolandığı zamanlar olur. Kimisi de arılar gibidir; çiçek çiçek gezer, polenler toplar, sonra onları işler ve bal üretir.” TÜRGEV Akademisi öğrencilerini ben bu arılara benzetiyorum. Onlar sadece bilgiyi taşıyan değil; onu işleyen, kendine mal eden, farklı alanlara transfer edebilen ve faydaya dönüştüren arılar gibiler. TÜRGEV Akademisi’nin vizyonu yalnızca öğrenen değil; özümsemiği bilgiyi insanlığın faydası için kullanan, iyiliğin geleceği için dönüştüren gençler yetiştirmektir. Bizler de bugün bu gençler için buradayız. Sevgili kardeşlerim, sizler bir kırılma çağına tanıklık ediyorsunuz. Zor bir dönemde yaşıyorsunuz. Sosyal Bilimcilerin “riskler çağı” olarak tanımladığı bir çağda yaşıyorsunuz. Bazen omuzlarınızda ağır bir yük taşıdığınızı hissedebilirsiniz. Ama şunu unutmayın: Her zorluk aynı zamanda bir imkânı da beraberinde getirir. Hiç şüphesiz inanıyorum ki, yeni bir 500 yılın yazıldığı dönemin eşiğindeyiz. Yeni 100 yılı, yeni 500 yılı yazacak olanlar sizlersiniz. Sizin kavramlarınız inşallah yeni yüzyılın değerlerini ifade edecek ve sizler bu dönemde rekabeti değil dayanışmayı; bencilliği değil diğerkâmlığı; hırsı değil azmi; her koşulda ise vicdanı yükselteceksiniz. Bunun için iyi ki varsınız, iyi ki bizimle berabersiniz ve bizler de iyi ki sizlere şahitlik ediyoruz. Yolunuz açık olsun. Bugününüz bereketli, verimli olsun inşallah. Allah’a emanet olun. Çok teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Mustafa KURT

Marmara Üniversitesi Rektörü

TÜRGEV Akademi çatısı altında bu yıl ikincisi düzenlenen öğrenci sempozyumu vesilesiyle sizlerle bu salonda bir araya gelmekten mutluluk duyuyor, ülkemizin bir buçuk asırlık köklü eğitim çınarı Marmara Üniversitesi adına saygıyla ve muhabbetle selamliyorum.

Bugün burada sadece bir akademik programın açılışını değil, aynı zamanda düşüncenin, vicdanın ve değerlere yaslanmış bir arayışın coşkulu buluşmasını görmekteyiz. TÜRGEV'in vizyoner bakış açısıyla hayata geçirilen bu değerli buluşma, gençlerimize ses olma imkânı sunmakta, onları sözün özüne taşıyarak gerçek bir bilimsel aidiyetin parçası kılmaktadır. Gençliğe yapılan her yatırım geleceğe atılan bir tohumdur. TÜRGEV, Türkiye'de son yıllarda eğitime ve gençliğe katkı sunan en önemli yapılardan biridir. Yalnızca barınma değil, entelektüel, sosyal ve kişisel gelişimi de destekleyen bir anlayışı temsil etmektedir. TÜRGEV, yürüttüğü eğitim ve araştırma projeleri, seminerleri, kültürel faaliyetleri ve toplumsal duyarlılığıyla öğrencilerine önemli katkılar sunmaktadır. Bu çalışmalar sadece bugünün ihtiyaçlarını karşılamıyor, aynı zamanda öğrencilerimizin hayata, ülkeye ve insanlığa karşı sorumluluklarını içselleştirmelerine de katkı sağlıyor.

Sevgili gençler, akademik özgüveniniz, merakınız, samimiyetiniz ve değer bilinciniz ülkemizin bilim ve düşünce hayatı için çok kıymetlidir. Günlerce, haftalarca hazırladığınız bildiriler yalnızca bir ödev değil, entelektüel emeğinizin ve araştırma cesaretinizin bir sonucudur. Bu kürsüye çıktığınızda yalnızca sunum yapmıyor, aynı zamanda bir düşünce geleneğine de katılıyorsunuz. Üniversite yıllarında katıldığınız her sempozyum, yazdığınız her metin, izlediğiniz her sunum zihninizde birikir ve siz fark etmeden gelecekteki kararlarınızı etkiler. Bugünkü adiminiz, yarınki yolculuğunuzun temelidir. Fikirlerinizi özgürce ifade etmekten, araştırmaktan, sorgulamaktan asla vazgeçmeyiniz. İnanç, değer, emek ve vicdanınızı ilminizle birleştirdiğinizde yalnızca başarılı değil, faydalı bireyler olursunuz. Bugün öğrencilerimizin gözlerindeki ışığın ülkemizin bilim ve medeniyet yolculuğuna güç katacağına yürekten inanıyorum.

Bu sempozyum gençliğe inananların, düşünceye değer verenlerin, bilimle yürüyenlerin bir organizasyonudur. Burada yükselen her ses yalnızca bir fikir değil, aynı zamanda bir duruşun, bir vizyonun ifadesidir. Sözlerime son verirken, bu kıymetli sempozyumun düzenlenmesinde emeği geçen TÜRGEV ailesine, akademisyenlere, danışmanlara, jüri üyelerine, organizasyon ekibine ve fakültemize en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Özellikle fikirleriyle, emekleriyle ve cesaretleriyle burada bulunan öğrencilerimizi canı gönülden kutluyorum. Sempozyumun ilham verici, üretken ve verimli geçmesini temenni ediyor, sizleri bilgile, inançla ve muhabbetle selamliyorum.

I. OTURUM BİLDİRİ ÖZETLERİ SESSION I. PAPER ABSTRACTS

Hicret Sonrası İktisadi Düzenlemeler: Medine Pazarı Örneği

İrem ULUSOY

Özet

Bu çalışma, Hz. Muhammed'in hicreti sonrasında kurulan Medine Pazarı'nı, İslam toplumunun iktisadi, siyasi ve sosyal yapılanmasının temel bir örneği olarak incelemektedir. Pazarlar, tarih boyunca ekonomik ve toplumsal hayatın merkezinde yer almış, alıcı ile satıcıyı buluşturarak temel ihtiyaçların karşılandığı ve ekonomik canlılığın sağlandığı mekânlar olmuştur. Bu bağlamda Medine Pazarı, yalnızca bir ticaret alanı değil, aynı zamanda adil, şeffaf ve sürdürülebilir bir ekonomik modelin nasıl inşa edilebileceğinin somut bir göstergesidir.

Hicretten önce Yesrib olarak bilinen Medine, Yahudi kabileleri (Benî Kurayza, Nadîr, Kaynukâ) ile Arap kabileleri (Evs ve Hazrec) arasında bölünmüş karmaşık bir yapıya sahipti. Bu dönemde ekonomik güç, tarım ve ticareti kontrol eden Yahudilerin elindeydi. Onların kurduğu pazarlarda uygulanan ağır vergiler ve haksız ticaret yöntemleri, Müslümanlar ve diğer Araplar üzerinde ciddi bir ekonomik baskı oluştuyordu. Bu pazarlar, İslamî ve ahlakî ilkelerden uzak, çoğunlukla alıcıların aleyhine işleyen sistemlerdi.

622 yılında Hz. Muhammed'in hicreti, şehirde köklü bir dönüşüm başlattı. Medine Vesikası ile siyasi birlik sağlanırken, Ensar ve Muhacir arasında kurulan kardeşlik (muâhât) bağı toplumsal dayanışmayı pekiştirdi. Siyasi istikrarın hemen ardından atılan en önemli ekonomik adım, Medine Pazarı'nın kurulması oldu. Hz. Peygamber, Yahudi pazarlarının tekeldi ve ahlaka aykırı uygulamalarına bir alternatif olarak, İslamî prensiplere dayalı, adil ve güvenilir bir pazar oluşturmayı hedefledi.

Medine Pazarı'nın temel ilkeleri, dönemin egemen ekonomik anlayışına bir meydan okuma niteliğindeydi. Sabit yer edinme (kapitalistleşme) yasağı, pazar vergisinin kaldırılması, faizin her türünün yasaklanması, stokçuluk, aldatma ve yalan yere yemin gibi haksız kazanç yollarının engellenmesi bu ilkelerin başında geliyordu. "Bizi aldatan bizden değildir" hadisi, dürüstlüğü pazarın temel ahlaki haline getirmişti. Bu kurallar sayesinde fırsat eşitliği ve adil rekabet ortamı sağlanarak toplumsal refah hedeflendi. Pazarın düzeni, ürün türlerine göre ayrılmış alanlar ve tezgâhlar arası mesafelerle sağlanırken, görevlendirilen memurlar aracılığıyla sürekli denetim altında tutuluyordu.

Sonuç olarak, Medine Pazarı, Müslümanların kendi değerleri etrafında birleşerek egemen ekonomik sistemin adaletsizliklerine karşı kendi alternatiflerini nasıl üretebileceklerinin tarihsel bir kanıtıdır. Bu pazar, yalnızca ekonomik bir mekanizma değil, aynı zamanda toplumsal dayanışmayı, ahlaki sorumluluğu ve ekonomik bağımsızlığı teşvik eden bir kurumdur. Günümüz Müslümanları için Medine Pazarı, sadece bir tarihi hatıra olmanın ötesinde, mevcut küresel sistemler karşısında "kendi ilkelerine dayalı alternatifler üretme" vizyonunu canlı tutan ilham verici bir mirastır. Hz. Peygamber'in tekelci ve sömürücü anlayışa karşı geliştirdiği bu adalet odaklı model, insan onuruna saygılı ekonomik çözümler inşa etme sorumluluğunu hatırlatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Medine Pazarı, İslam Ekonomisi,
Hz. Muhammed, İktisadi Düzen, Adil Ticaret, Hicret, Muâhât

Economic Regulation After The Hijra: The Example Of The Medina Market

İrem ULUSOY

Abstract

This study examines the Medina Market, established after the migration (hijra) of the Prophet Muhammad, as a fundamental example of the economic, political, and social structure of Islamic society. Throughout history, markets have been central to economic and social life, serving as venues where buyers and sellers meet to satisfy basic needs and ensure economic vitality. In this context, the Medina Market is not merely a trading area but also a concrete example of how a fair, transparent, and sustainable economic model can be constructed.

Before the Hijra, Medina, then known as Yathrib, had a complex structure divided among Jewish tribes (Banu Qurayza, Banu Nadir, Banu Kaynuka) and Arab tribes (Aws and Khazraj). During this period, economic power was in the hands of the Jews, who controlled agriculture and trade. The heavy taxes and unfair trade practices imposed in the markets they established created serious economic pressure on Muslims and other Arabs. These markets were systems that operated far from Islamic and moral principles, often to the detriment of buyers.

In 622, the migration of the Prophet Muhammad initiated a profound transformation in the city. While political unity was achieved with the Constitution of Medina, the bond of brotherhood (mu'akhat) established between the Ansar and the Muhajirun strengthened social solidarity. The most important economic step taken immediately after political stability was the establishment of the Medina Market. The Prophet Muhammad aimed to create a fair and reliable market based on Islamic principles as an alternative to the monopolistic and unethical practices of Jewish markets.

The core principles of the Medina Market were a challenge to the prevailing economic mindset of the time. The prohibition of permanent stalls (to prevent monopolization), the abolition of market taxes, the banning of all forms of usurious interest (riba), and the prevention of unjust means of gain, such as hoarding, deception, and false oaths, were among the foremost of these principles. The hadith, “He who deceives us is not one of us,” established honesty as the fundamental ethic of the market. These rules aimed to ensure equal opportunity and a fair competitive environment, with the goal of social welfare. The order of the market was maintained through designated areas and stalls separated by product type and distances between stalls, and it was kept under constant supervision by appointed officials.

In conclusion, the Medina Market is a historical proof of how Muslims can unite around their own values and produce their own alternatives to the injustices of the dominant economic system. This market was not only an economic mechanism but also an institution that promoted social solidarity, moral responsibility, and economic independence. For Muslims today, the Medina Market is more than just a historical memory; it is an inspiring legacy that keeps alive the vision of “producing alternatives based on one’s own principles” in the face of current global systems. The justice-oriented model developed by the Prophet Muhammad against monopolistic and exploitative practices reminds us of our responsibility to build economic solutions that respect human dignity.

Keywords: *Medina Market, Islamic Economy, Prophet Muhammad, Economic Order, Fair Trade, Hijra, Bond of Brotherhood*

Dijital Çağda Unutulma Hakkının Mahremiyet Hakkı, İfade Özgürlüğü ve Kamu Yararı Üzerindeki Etkisi

Yüstra Şimal YALMAN

Özet

Dijital çağda bireylerin bıraktığı silinmez izler, “unutulma hakkı” kavramını hem hukuki hem de felsefi bir tartışmanın merkezine taşımıştır. Bu hak, yalnızca kişisel verilerin silinmesi talebinden ibaret olmayıp aynı zamanda insan onurunu, kimlik bütünlüğünü ve bireyin geçmişinden arınarak yeniden başlama imkânını da içeren güçlü bir taleptir. Avrupa Birliği’nin Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) Madde 17 ile yasal bir zemine kavuşan bu hak, bireylere belirli koşullar altında dijital geçmişlerini kontrol etme yetkisi tanımaktadır.

Mahremiyet hakkının tarihsel kökenleri Antik Yunan ve Roma’ya kadar uzansa da Warren ve Brandeis’in 1890 tarihli makalesinde “yalnız bırakılma hakkı” olarak modern tanımına kavuşmuştur. Onlara göre modern hayatın karmaşası, mahremiyeti daha da değerli kılmaktaydı. Dijitalleşmenin getirdiği yeni dinamikler, bireyin kendi verileri üzerindeki kontrolünü yitirmesiyle kimlik inşasını dahi tehdit eder hale gelmiştir. Bu nedenle unutulma hakkı, bireyin dijital ortamda kendini yeniden tanımlayabilmesinin hukuki bir güvencesi olarak görülmektedir. Nitekim 2004 tarihli Naomi Campbell davasında İngiliz mahkemesi, mahremiyetin sadece bilgiyi korumakla kalmayıp aynı zamanda saygı görme hakkını da içerdiğini belirterek bu çerçevenin altını çizmiştir.

Unutulma hakkına yönelik en temel eleştirilerden biri, ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim hakkını kısıtlama potansiyeli taşıdığı yönündedir. Ancak bu argümanın aksine, bireyin geçmişinin yükünden kurtularak düşüncelerini daha özgürce ifade edebilmesi, bu hakkın aslında ifade özgürlüğünü destekleyici bir yönü olduğunu da göstermektedir.

Gonzalez v. Google Inc. gibi davalar, arama motoru operatörlerinin sorumluluklarını netleştirerek hakkın sınırlarını belirlemiş ve gazetecilik, sanat veya kamusal amaçlar gibi istisnalarla bireysel haklar ile toplumsal yarar arasında bir denge kurmaya çalışmıştır.

Kamu yararı kavramı da bu denge arayışında kilit bir rol oynamaktadır. Zamanla kamusal ilgisini yitiren bilgilerin bireylerin onurlu bir yaşam sürmesine engel olabileceği kabul edilmektedir. Örneğin, İsviçre ve Fransa gibi ülkelerde eski mahkûmların dijital kayıtlarının belirli bir süre sonra silinebilmesi, onların topluma yeniden entegrasyonunu kolaylaştırarak hem bireysel rehabilitasyona hem de toplumsal uyuma katkı sağlamaktadır.

NT1 ve NT2 v Google Inc. davası bu dengenin kurulmasında bireyin toplumdaki konumunun önemini ortaya koymuştur: Kamusal figürler için kamu yararı daha ağır basabilirken, sıradan bireylerin mahremiyetinin öncelikli olduğu kabul edilmektedir.

Sonuç olarak, teknolojinin bireysel hayatlar üzerindeki derin etkisi göz önüne alındığında, unutulma hakkının daha geniş bir uygulama alanına kavuşması ahlakî bir gerekliliktir. İnsanların değişme, yeniden başlama ve geçmişlerinden kopma hakkı, sadece bireysel özerklik için değil, aynı zamanda toplumsal uyumun sağlanması için de vazgeçilmez bir unsurdur.

Anahtar Kelimeler: Unutulma Hakkı, Mahremiyet, İfade Özgürlüğü, Kamusal Yarar, Dijital Kimlik, Kişisel Özerklik

The Impact of the Right to Be Forgotten on Privacy Rights, Freedom of Expression, and the Public Interest in the Digital Age

Yüstra Şimal YALMAN

Abstract

In the digital age, the indelible traces left by individuals have brought the concept of the “right to be forgotten” to the center of both legal and philosophical debate. This right is not merely a request for the deletion of personal data, but also a powerful demand that encompasses human dignity, identity integrity, and the opportunity for individuals to start anew, free from their past. This right, which has been given a legal basis under Article 17 of the European Union’s General Data Protection Regulation (GDPR), grants individuals the authority to control their digital past under certain conditions.

Although the historical roots of privacy extend back to Ancient Greece and Rome, its modern definition as the “right to be let alone” was articulated in the 1890 article by Warren and Brandeis. They argued that the complexities of modern life made privacy even more valuable. The new dynamics introduced by digitalization now threaten identity construction itself, as individuals lose control over their own data. Therefore, the right to be forgotten is seen as a legal safeguard enabling individuals to redefine themselves in the digital sphere. Indeed, in the 2004 Naomi Campbell case, a British court underscored this framework by affirming that privacy includes not only the protection of information but also the right to respect.

One of the most fundamental criticisms of the right to be forgotten is that it has the potential to restrict freedom of expression and the right to access information. However, contrary to this argument, the fact that individuals can express their thoughts more freely by freeing themselves from the burden of their past shows that this right actually supports freedom of expression.

Cases like Gonzalez v. Google Inc. have clarified the responsibilities of search engine operators, defined the limits of the right, and sought to strike a balance between individual rights and societal benefit through exceptions for journalistic, artistic, or public-interest purposes.

The concept of public interest also plays a key role in this search for balance. It is accepted that information that has lost its public interest over time can prevent individuals from living a dignified life. For example, in countries like Switzerland and France, the ability to delete the digital records of former prisoners after a certain period of time facilitates their reintegration into society, contributing to both individual rehabilitation and social harmony.

The NT1 and NT2 v Google Inc. case highlighted the importance of the individual's position in society in establishing this balance: while the public interest may prevail for public figures, the privacy of ordinary individuals is considered a priority.

In conclusion, given the profound impact of technology on individual lives, it is a moral imperative for the right to be forgotten to achieve broader application. The right of individuals to change, start over, and break away from their pasts is an indispensable element not only for individual autonomy but also for achieving social harmony.

Keywords: Right to be Forgotten, Privacy, Freedom of Expression, Public Interest, Digital Identity, Personal Autonomy

Organ Nakline İslam Hukuku Açısından Yaklaşımlar

Zeynep Zehra KUMCU

Özet

Organ nakli, 19. yüzyıldan itibaren gelişen ve günümüzde işlevini yitirmiş bir organın yerine canlı ya da ölü bir vericiden alınan sağlam bir organın nakledilmesiyle gerçekleştirilen hayati bir tedavi yöntemidir. Bu çalışma, modern tıbbın bu önemli uygulamasını İslam hukuku (fıkıh) perspektifinden ele alarak, organ bağıışı ve nakil süreçlerinin dinî meşruiyetini, etik boyutlarını ve bu konudaki temel tartışmaları incelemektedir. Araştırma, klasik fıkıh metinlerinin yanı sıra Diyanet İşleri Başkanlığı ve İslam Fıkıh Akademisi gibi çağdaş kurumların görüşlerini, modern tıp literatürü ve yasal düzenlemelerle birleştirerek normatif ve betimleyici bir yöntemle konuyu analiz etmektedir.

Organ nakli tartışmalarının merkezinde “beyin ölümü” kavramı yer almaktadır. Kadavradan nakil yapılabilmesi için vericinin yoğun bakım ünitesinde solunum cihazına bağılıyken beyin ölümünün gerçekleşmiş olması şarttır. Tıbben beyin sapı dâhil tüm beyin fonksiyonlarının geri dönüşümsüz kaybı olarak tanımlanan beyin ölümü, İslam dünyasında tam bir fikir birliğiyle kabul görmemektedir. Bununla birlikte, İslam Konferansı Teşkilatı’na bağılı İslam Fıkıh Akademisi ve Türkiye’de Diyanet İşleri Başkanlığı gibi muteber kurumlar, beyin ölümünü dinî (şer’i) anlamda gerçek bir ölüm olarak kabul ettiklerini açıklamıştır. Bu kabul, kadavradan organ naklinin meşruiyeti için temel bir dayanak oluşturmaktadır.

İslam âlimleri arasında organ naklinin cevazına ilişkin birkaç temel tartışma konusu bulunmaktadır. Beyin ölümü konusundaki farklı görüşlerin yanı sıra, bazı âlimler organ çıkarılmasını, Hz. Peygamber tarafından yasaklanan “müsle”ye (ölüye saygısızlık amacıyla

organ kesme) benzettikleri için bu işleme karşı çıkmışlardır. Ancak genel kanaat, organ naklinin bir hayat kurtarma (ihya) amacı taşıdığı ve iyi niyetle yapıldığı için müsl'e kapsamına girmediği yönündedir. Bir diğer endişe, organı alan kişinin işlediği günahlardan vericinin sorumlu olup olmayacağıdır; fakat İslam hukukuna göre herkes kendi iradesiyle yaptığı amellerden sorumludur. Bu tartışmaların üstesinden gelmede "Zaruretler mahzurlu şeyleri mubah kılar" fıkıh kaidesi kilit bir rol oynamaktadır. Hastalık hali bir zaruret sayıldığından, organ nakli belirli şartlar altında caiz bir tedavi yöntemi olarak kabul edilmiştir. Bu şartlar arasında naklin tedavi amaçlı olması, karşılığında hiçbir menfaat alınmaması ve tarafların hür rızasının bulunması yer alır.

Süreç, aynı zamanda ciddi etik sorunları da barındırmaktadır. Canlı vericiden nakil, "Önce Zarar Verme" (Primum Non Nocere) ilkesini ihlal etme riski taşır, çünkü sağlıklı bir bireyin vücut bütünlüğü bozulmaktadır. Ayrıca, özellikle aile içinde uygun donör olan kişilerin yoğun bir toplumsal baskıya maruz kalabildiği ve özgür iradeleriyle karar verip veremediklerinin belirsiz olduğu, uzmanlar tarafından da dile getirilmektedir. Türkiye, organ nakli operasyonlarında başarılı bir ülke olmasına rağmen kadavradan bağış oranlarının düşüklüğü nedeniyle büyük ölçüde canlı vericiden nakillere bağımlıdır ve bu alanda dünya birincisidir. Ülkede binlerce hastanın nakil beklediği göz önüne alındığında, beyin ölümü sonrası organ bağışının teşvik edilmesi hayati önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Organ Nakli, Organ Bağışı, Beyin Ölümü, Fıkıh, İslam Hukuku, Tedavi, Zaruret, Etik

Approaches to Organ Transplantation from an Islamic Jurisprudential Perspective

Zeynep Zehra KUMCU

Abstract

Organ transplantation is a vital treatment method that has developed since the 19th century and involves transplanting a healthy organ from a living or deceased donor to replace a non-functional one. This study examines this important application of modern medicine from the perspective of Islamic law (fiqh), exploring the religious legitimacy, ethical dimensions, and fundamental debates surrounding organ donation and transplantation processes. The research analyzes the topic using normative and descriptive methods, combining classical fiqh texts with the opinions of contemporary institutions such as the Presidency of Religious Affairs (Diyanet) and the Islamic Fiqh Academy, alongside modern medical literature and legal regulations.

At the center of organ transplantation debates lies the concept of “brain death.” For a cadaveric transplant to be performed, the donor must have been declared brain-dead while connected to a ventilator in an intensive care unit. Medically defined as the irreversible loss of all brain functions, including the brainstem, brain death is not unanimously accepted in the Islamic world. However, reputable institutions such as the Islamic Fiqh Academy of the Organization of Islamic Cooperation and Türkiye’s Presidency of Religious Affairs have declared that they accept brain death as actual death in the religious sense. This acceptance forms a fundamental basis for the legitimacy of cadaveric organ transplantation.

There are several fundamental points of debate among Islamic scholars regarding the permissibility of organ transplantation. In addition to differing views on brain death, some scholars oppose the procedure because they liken the removal of organs to “muthla”, which means mutilation and is a type of torture involving the cutting of limbs or other parts of the body while the person is still alive. This was a practice among certain pre-

Islamic Arabs as a sign of ultimate disrespect for the enemy, and was condemned and prohibited absolutely by the Prophet Muhammad. In the case of organ transplantation, however, the general consensus is that organ transplantation does not fall under the category of muthla because it serves the purpose of saving a life (ihya) and is performed with good intentions. Another concern is whether the recipient is responsible for the sins committed by the donor; according to Islamic jurisprudence, every individual is responsible for their own willed actions. The legal principle that “necessity makes objectionable things permissible” plays a key role in resolving these debates. Since illness is considered a necessity, organ transplantation has been accepted as a permissible treatment method under certain conditions. These conditions include that the transplantation must be for therapeutic purposes, no benefit may be sought in return, and both parties must give their free consent.

The process also raises serious ethical issues. Transplantation from a living donor carries the risk of violating the principle of “First, Do No Harm” (Primum Non Nocere), as it involves compromising the bodily integrity of a healthy individual. Additionally, experts have pointed out that individuals who are suitable donors, particularly within families, may face intense social pressure, and that it is unclear whether they are able to make decisions freely.

Although Türkiye is a successful country in organ transplantation operations, it is heavily dependent on living donor transplants due to the low rate of cadaveric donations and holds the world record in this context. Considering that thousands of patients are waiting for transplants in the country, promoting organ donation after brain death is of vital importance.

Keywords: Organ Transplantation, Organ Donation, Brain Death, Fiqh, Islamic Law, Treatment, Necessity, Ethics

Anne Sütünün Metalaştırılması ve Formül Mama Endüstrisi

Eda ERNİM

Özet

Bu çalışma, anne sütünün yalnızca biyolojik bir besin olmanın ötesinde, bebeğin sağlığı, bağışıklığı ve anneye arasındaki duygusal gelişimin temelini atan çok yönlü bir değer olduğunu ele almaktadır. Doğum sonrası salgılanan ve “ağız sütü” olarak bilinen kolostrum, içerdiği yoğun antikorlarla yenidoğanı enfeksiyonlara karşı koruyan ilk kalkan görevi görür. Olgun süt ise bebeğin büyüme ve enerji ihtiyaçlarını karşılarken, yüksek su oranı sayesinde ek su ihtiyacını da ortadan kaldırır. Emzirme eylemi, anne ile bebek arasında ten teması ve koku yoluyla güvene dayalı derin bir duygusal bağ kurar. Bu temas, bebeğin serotonin seviyesini artırıp stres hormonlarını düşürerek gaz sancılarını hafifletir, uyku düzenini destekler ve annenin doğum sonrası depresyon riskini azaltır.

Ancak çalışan kadınların yetersiz izin süreleri, estetik kaygılar ve erken doğum gibi modern yaşamın getirdiği sosyal ve ekonomik koşullar, emzirme oranlarının düşmesine neden olmaktadır. Bu boşluk, endüstriyel formül mamalar tarafından doldurulmaktadır. Formül mamalar hayat kurtarıcı olabilse de obezite, diyabet ve alerjiler gibi sağlık riskleri barındırmakta ve anne sütünün yerini tam olarak tutamamaktadır. Özellikle formül mamalarda anne sütüne kıyasla çok daha yüksek seviyelerde bulunabilen manganiz gibi elementlerin çocuklarda öğrenme güçlüğü ve hiperaktiviteye yol açabildiği, kazein proteininin ise sindirim ve böbrekler üzerinde yük oluşturduğu belirtilmektedir.

Bebek beslenmesinin ticarileşme süreci, 1865'te Justus von Liebig'in ilk formülü geliştirmesiyle başlamış ve 20. yüzyılda anne sütünün bir "meta" olarak görülmesine yol açmıştır. Bu durum, süt bankaları gibi yeni uygulamaları ve etik tartışmaları gündeme getirmiştir. İslam dinindeki "süt akrabalığı" kavramı, aynı kadından emen çocukların evlenmesini yasakladığı için sütlerin karıştırıldığı bankacılık sistemine karşı ciddi bir kültürel ve dini çekince oluşturmaktadır. Bu hassasiyetler nedeniyle Türkiye'deki süt bankası projesi 2013'te hayata geçirilememiştir. Benzer şekilde, ekonomik zorluklar nedeniyle annelerin sütlerini internet üzerinden satması, bu besinin duygusal ve bağ kurucu anlamını ortadan kaldırarak piyasalaşmasına ve sosyoekonomik eşitsizlikleri derinleşmesine neden olmuştur. Türkiye'de artan etik kaygılar ve toplumsal bilinçle bu bireysel satışlar artık yasaklanmıştır. Bu yasak, anne sütünün korunması gereken insanî ve manevî bir değer olduğu anlayışını yansıtmaktadır.

Sonuç olarak, hiçbir formül mamanın anne sütünün sağladığı bütüncül faydayı sunamayacağı ve anne sütünün ticarileştirilme sürecinde etik ilkelere sıkı sıkıya bağlı kalınması gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Emzirme, Anne Sütü, Bebek Maması, Metalaştırma, Süt Bankaları, Kolostrum, Süt Akrabalığı, Etik

The Commodification of Breast Milk and The Formula Industry

Eda ERNİM

Abstract

This study examines how breast milk is more than just a biological nutrient; it is a multifaceted asset that lays the foundation for the baby's health, immunity, and emotional development with the mother. Colostrum, secreted after birth and known as "first milk," acts as the first line of defense against infection for newborns thanks to its high antibody content. Mature milk, on the other hand, meets the baby's growth and energy needs while also eliminating the need for additional water due to its high water content. The act of breastfeeding establishes a profound emotional bond between mother and baby through skin-to-skin contact and the exchange of scents. This contact increases the baby's serotonin levels, reduces stress hormones, alleviates gas pains, supports sleep patterns, and reduces the mother's risk of postpartum depression.

However, insufficient leave periods for working women, aesthetic concerns, and early births, which are social and economic conditions brought about by modern life, are causing breastfeeding rates to decline. This gap is being filled by industrial formula milk. While formula milk can be life-saving, it carries health risks such as obesity, diabetes, and allergies, and cannot fully replace breast milk. In particular, elements like manganese, which can be present at much higher levels in formula milk compared to breast milk, have been linked to learning difficulties and hyperactivity in children. At the same time, casein protein can place a burden on digestion and the kidneys.

The commodification of infant nutrition began in 1865 with Justus von Liebig's development of the first formula and led to breast milk being viewed as a "commodity" in the 20th century. This situation has brought new practices, such as milk banks and ethical debates, to the forefront. The concept of "milk kinship" in Islam, which prohibits marriage between children who have been breastfed by the same woman, poses a serious cultural and religious concern regarding the banking system where milk is mixed. Due to these sensitivities, the milk bank project in Turkey could not be implemented in 2013. Similarly, due to economic difficulties, mothers selling their milk online have led to the commodification of this nutrient, eliminating its emotional and bonding significance and deepening socio-economic inequalities. With growing ethical concerns and social awareness in Turkey, these individual sales are now banned. This ban reflects the understanding that breast milk is a human and spiritual value that must be protected.

In conclusion, it is emphasized that no formula can provide the comprehensive benefits of breast milk and that ethical principles must be strictly adhered to in the commercialization of breast milk.

Keywords: *Breastfeeding, Breast Milk, Infant Formula, Commodification, Milk Banks, Colostrum, Milk Kinship, Ethics*

II. OTURUM BİLDİRİ ÖZETLERİ SESSION II. PAPER ABSTRACTS

Teknik Bir Medeniyet, Ruhani Bir Kültür: Aliya İzzetbegoviç'te Kavramsal Bir Okuma

Yağmur AKTEKİN

Özet

Bu çalışma, Aliya İzzetbegoviç'in düşünce dünyasında merkezi bir yer tutan "kültür" ve "medeniyet" kavramları arasındaki felsefi ve ontolojik ayrımı derinlemesine incelemektedir. İzzetbegoviç'in kendi külliyatı temel alınarak yürütülen bu araştırma, onun bu iki kavrama yüklediği özgün anlamları, modern dünya sistemlerinin tanımlarının ötesine taşıyarak analiz etmektedir. Metodolojik olarak, İzzetbegoviç'in yaklaşımını anlamak için öncelikle kültür ve medeniyet kavramlarının etimolojik ve tarihsel çerçevesi, Tylor, Marx, ve Toynbee gibi Batılı düşünürlerin yanı sıra Cemil Meriç'in "irfan" kavramıyla karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

İzzetbegoviç'in düşünsel altyapısı, onun düalist ve diyalektik felsefesine dayanır. İnsanı ruh ve bedenden oluşan ikili bir varlık olarak gören İzzetbegoviç, bu ikiliği "karşıtlıklar cetveli" adını verdiği bir şemayla somutlaştırır. Ruh-madde, değer yargıları-mantıksal yargılar gibi karşıtlıklar üzerinden bir analiz yapar. Bu felsefi zemin, onun kültür ve medeniyet ayrımını anlamak için kritik bir öneme sahiptir. İzzetbegoviç'e göre kültür, insanın iç dünyasına, kendi kendisiyle olan mücadelesine odaklanır. Kaynağı trajik olan kültür, insanın sonsuzluk, Tanrı ve ölüm karşısındaki ıstırabından doğar ve bu yönüyle din ile özdeşdir. Kültür, insanın ahlakî arayışını, metafizik yönünü ve varoluşsal sorularına verdiği cevapları temsil eden ruhani bir çabadır; bir içsel inkılap.

Medeniyet ise insanın dış dünyayla, yani doğayla olan mücadelesidir. Doğanın zorluklarına ve yetersizliklerine karşı geliştirilen teknik, ilerlemeci ve araçsal bir süreci ifade eder. Medeniyet, konfor ve pratik çözümler sunarken, ahlakî bir yükselişi garanti etmez. Hatta İzzetbegoviç'e göre kültürel ve ahlakî bir temelden yoksun medeniyet, insan için bir tehlide dönüşebilir. Bu iki kavram arasındaki ilişkiyi “gök krallığı” (kültür) ve “dünya krallığı” (medeniyet) benzetmesiyle açıklayan İzzetbegoviç, birinin dram, diğersinin ise ütopya olduğunu belirtir.

İzzetbegoviç, bir medeniyetin ruhunun kültürde saklı olduğunu ve kültürün sekülerleşmesiyle medeniyetin de çöküşe sürükleneceğini savunur. Bu bağlamda modern Batı medeniyetinin, ruhsal yönü ihmal etmesi nedeniyle bir kriz içinde olduğunu öne sürer. Ona göre İslam, bu iki aşırı uç arasında ideal bir denge ve sentez sunar. İslam, sadece bir inanç sistemi değil, aynı zamanda insanın hem ruhuna hem de bedenine hitap eden, akıl ve kalbi birleştiren, hayatın bütününe kuşatan bir dünya görüşüdür.

Sonuç olarak İzzetbegoviç'in kültür ve medeniyet ayrımı, basit bir terminolojik ayırmadan ziyade insanın dünyadaki varlık biçimini ve yönelimini anlamlandıran derin bir felsefi analizdir. Bir toplumun dışsal inşası olan medeniyet, içsel bir devrim olan kültürden beslenmek zorundadır; aksi takdirde çöküşü kaçınılmazdır.

Anahtar Kelimeler: Aliya İzzetbegoviç, Kültür, Medeniyet, Karşıtlıklar Cetveli, İslam Düşüncesi, Düalizm

A Technical Civilization, a Spiritual Culture: A Conceptual Reading of Aliya Izzetbegović

Yağmur AKTEKİN

Abstract

This study provides an in-depth analysis of the philosophical and ontological distinction between the concepts of “culture” and “civilization,” which occupy a central place in the intellectual world of Aliya Izzetbegović. Based primarily on Izzetbegović’s own writings, this research analyzes the unique meanings he ascribes to these two concepts, going beyond the definitions of modern world systems. Methodologically, in order to understand Izzetbegović’s approach, the etymological and historical framework of the concepts of culture and civilization is first examined in comparison with Western thinkers such as Tylor, Marx, and Toynbee, as well as Cemil Meriç’s concept of “irfan (gnosis)”.

Izzetbegović’s intellectual foundation is based on his dualistic and dialectical philosophy. Viewing humans as dual beings composed of spirit and body, Izzetbegović concretizes this duality with a scheme he calls the “table of opposites.” He analyzes oppositions such as spirit-matter and value judgments-logical judgments. This philosophical foundation is critical to understanding his distinction between culture and civilization. According to Izzetbegović, culture focuses on the inner world of man and his struggle with himself. Culture, which has a tragic origin, arises from humanity’s suffering in the face of infinity, God, and death, and in this sense, it is synonymous with religion. Culture is a spiritual endeavor that represents humanity’s moral quest, its metaphysical dimension, and its answers to existential questions; it is an internal revolution.

Civilization, on the other hand, is man’s struggle with the external world, that is, with nature. It refers to a technical, progressive, and instrumental process developed in response to the difficulties and inadequacies of nature. While civilization offers comfort

and practical solutions, it does not guarantee moral advancement. In fact, according to Izzetbegović, civilization devoid of a cultural and moral foundation can become a threat to humanity. Izzetbegović explains the relationship between these two concepts using the analogy of the “kingdom of heaven” (culture) and the “kingdom of earth” (civilization), noting that one is a drama and the other is a utopia. Izzetbegović argues that the spirit of a civilization is embedded in its culture and that the secularization of culture will lead to the collapse of civilization. In this context, he argues that modern Western civilization is in crisis because it has neglected its spiritual dimension. According to him, Islam offers an ideal balance and synthesis between these two extremes. Islam is not merely a system of belief but also a worldview that addresses both the soul and the body of humanity, uniting reason and heart, and encompassing the entirety of life.

In conclusion, Izzetbegović’s distinction between culture and civilization is not merely a simple terminological distinction, but rather a profound philosophical analysis that explains the nature of human existence and orientation in the world. Civilization, which is the external construction of a society, must be nourished by culture, which is an internal revolution; otherwise, its collapse is inevitable.

Keywords: Aliya Izzetbegović, Culture, Civilization, Table of Contrasts, Islamic Thought, Dualism

Bireyin Dini Grup ve Tarikatlara Katılımında Etkili Faktörlere Psikososyal Bir Yaklaşım

Melike GÜRSOY

Özet

Bu çalışma, modern bireyin dini grup ve tarikatlara katılımının ardındaki psikososyal faktörleri kapsamlı bir şekilde analiz etmektedir. Bireyin yalnızca fizyolojik değil, aynı zamanda sosyal, psikolojik ve manevi ihtiyaçlara sahip olduğu ve dini grupların bu ihtiyaçları karşılamada merkezi bir rol oynadığı tezi üzerinde durulmuştur. Din, ortak hedefler, normlar ve toplu ibadetler gibi özellikleriyle grup oluşumuna doğal bir zemin hazırlamakta, bu da cemaatlerin ortaya çıkışını kaçınılmaz kılmaktadır.

Bireyin bu gruplara yönelmesindeki temel motivasyonlardan ilki, yalnızlık duygusunu giderme ve sosyalleşme arayışıdır. Ericson'un psikososyal gelişim kuramında vurguladığı yakınlık kurma ihtiyacı ve Adler'in temel bir insanî gereklilik olarak gördüğü sosyal ilgi, bireylerin dini gruplarda duygusal destek ve güven aramasına neden olur. İkinci önemli faktör, bağlanma ve aidiyet ihtiyacıdır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde temel fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarından hemen sonra gelen aidiyet, insanın bir gruba ait olma arzusunun ne denli köklü olduğunu gösterir. Nitekim nörolojik araştırmalar, sosyal dışlanmanın beyinde fiziksel acıya benzer tepkiler oluşturduğunu kanıtlamaktadır. Dini gruplar, ortak inançlar, ritüeller ve ahlak anlayışları sayesinde, inanan bir bireyin kendisi gibi düşünen insanlarla bağ kurarak bu aidiyet ihtiyacını giderebileceği en elverişli ortamlardan birini sunar. Bu süreci açıklayan bir diğer kuram ise Tajfel'in geliştirdiği Sosyal Kimlik Teorisidir. Bireyler, kimliklerini üyesi oldukları gruplar üzerinden tanımlar ve kendi

gruplarını yücelterek benlik saygılarını artırırılar. Dini gruplar, bu noktada bireye güçlü bir kimlik sunar; özellikle liderlik, toplu ritüeller ve ortak yaşam pratikleri sunan kapalı yapılar, bu aidiyet hissini daha da pekiştirir.

Bireyin gruba katılımını ve bağlılığını sağlayan en kritik etkenlerden biri ise grup psikolojisi ve sosyal etkidir. Asch'in ünlü "uyum deneyi", bireylerin kendi doğrularından vazgeçme pahasına grup normlarına uyma eğiliminde olduğunu göstermiştir. Bu durum, dini gruplardaki bireylerin, çevrelerine uyum sağlamak amacıyla dini pratiklerine daha fazla özen göstermesini açıklayabilir. Ancak bu uyum baskısı, grubun normları çarpıtıldığında eleştirel düşüncüyü engelleyerek "yankı odaları" oluşturma ve zararlı sonuçlar doğurma riski taşır. Benzer şekilde, "salt maruz kalma etkisi" de, bireyin tekrarlı olarak dini ritüellere katılmasıyla bu pratikleri benimsemesini sağlar.

Sonuç olarak, bireyin dini gruplara katılımı, yalnızlık, aidiyet, kimlik arayışı ve sosyal etki gibi derin psikososyal ihtiyaçların bir yansımasıdır. Bu dinamikler, bireyin dini hayatını olumlu yönde şekillendirebileceği gibi eleştirel düşüncüyü ortadan kaldıran ve hatalı normları dayatan olumsuz sonuçlara da yol açabilir. Bu nedenle, dini grup dinamiklerinin faydalı olabilmesi için, grup normlarının etik ve evrensel dini değerlerle uyumlu olması hayati önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dini Gruplar, Grup Psikolojisi, Psikososyal Faktörler, Sosyal Etki, Aidiyet, Sosyal Kimlik Teorisi, Uyum Deneyi

A Psychosocial Approach to the Factors Influencing Individual Participation in Religious Groups and Sufi Orders

Melike GÜRSOY

Abstract

This study conducts a comprehensive analysis of the psychosocial factors behind the modern individual's participation in religious groups and Sufi orders. It is based on the thesis that individuals have not only physiological needs, but also social, psychological, and spiritual needs, and that religious groups play a central role in meeting these needs. Religion, with its characteristics such as shared goals, norms, and collective worship, provides a natural foundation for group formation, making the emergence of communities inevitable.

One of the primary motivations for individuals to join these groups is to alleviate feelings of loneliness and seek socialization. The need for closeness emphasized in Ericson's psychosocial development theory and the social interest, which Adler considered a fundamental human necessity, lead individuals to seek emotional support and security in religious groups. A second important factor is the need for attachment and belonging. Maslow's hierarchy of needs places belonging immediately after basic physiological and safety needs, demonstrating how deeply rooted the human desire to belong to a group is. Indeed, neurological research has proven that social exclusion triggers responses in the brain similar to those caused by physical pain. Religious groups offer one of the most conducive environments for a believer to fulfill this need for belonging by connecting with like-minded individuals through shared beliefs, rituals, and moral understandings. Another theory that explains this process is Tajfel's Social Identity Theory. Individuals define their identities through the groups they belong to and increase their self-esteem

by glorifying their own groups. Religious groups offer individuals a strong identity at this point; closed structures that offer leadership, collective rituals, and shared living practices reinforce this sense of belonging even more.

One of the most critical factors that enable an individual to participate in and remain loyal to a group is group psychology and social influence. Asch's famous Conformity Experiment has demonstrated that individuals tend to conform to group norms at the expense of their own beliefs. This situation may explain why individuals in religious groups pay more attention to their religious practices to conform to their environment. However, this pressure to conform carries the risk of creating "echo chambers" that stifle critical thinking and lead to harmful outcomes when group norms are distorted. Similarly, the "mere exposure effect" also leads individuals to adopt religious practices through repeated participation in religious rituals.

In conclusion, an individual's participation in religious groups is a reflection of deep psychosocial needs such as loneliness, belonging, identity search, and social influence. These dynamics can positively shape an individual's religious life, but they can also lead to negative outcomes that eliminate critical thinking and impose flawed norms. Therefore, for religious group dynamics to be beneficial, it is vital that group norms are consistent with ethical and universal religious values.

Keywords: *Religious Groups, Group Psychology, Psychosocial Factors, Social Influence, Belonging, Social Identity Theory, Conformity Experiment*

Genç Psikologların Modern Psikoloji ve İslam Kaynaklı Psikoloji Tartışmalarına Bakış Açılarının İncelenmesi

Şeyma KURT

Özet

Bu araştırma, Türkiye'deki genç psikologların modern (Batı) psikoloji ile İslam kaynaklı psikoloji arasındaki temel ayrımlara ve bu iki yaklaşımın entegrasyonuna yönelik bakış açılarını nitel bir yöntemle incelemektedir. Psikoloji lisans eğitimi almış ve İslamî psikolojiye ilgi duyan dört genç psikologla yapılan derinlemesine görüşmeler, iki farklı psikoloji anlayışının teorik ve pratik yansımalarını ortaya koymayı amaçlamıştır.

Araştırmanın bulguları altı ana tema etrafında toplanmıştır. İlk olarak, katılımcılar üniversite eğitiminde sunulan psikoloji bilgisinin kısmen objektif olduğunu kabul etmekle birlikte, birçok modern teorinin altında Batı kültürüne özgü felsefi ve ideolojik kabullerin yattığını vurgulamışlardır. İnsanı konu alan bir bilimde mutlak tarafsızlığın zorluğuna dikkat çekmişlerdir. İkinci olarak, klasik sosyal psikoloji deneylerinin genellikle "WEIRD" (Batılı, Eğitilmiş, Sanayileşmiş, Zengin, Demokratik) toplumlarda yapıldığı ve bulgularının evrenselleştirilmesinin sorunlu olduğu belirtilmiştir. Kültürün insan davranışları üzerindeki belirleyici rolü göz ardı edildiği için araştırmalarda kültürel duyarlılığın artırılması gerektiği ifade edilmiştir. Üçüncü olarak, psikoloji tarihi anlatısının büyük ölçüde Batı merkezli olduğu, İslam dünyası veya diğer medeniyetlerin katkılarının müfredatta yer almadığı tespit edilmiştir. Bu durumun, öğrencilerin küresel psikoloji mirasına dair eksik bir bakış açısıyla mezun olmalarına neden olduğu vurgulanmıştır.

Dördüncü tema, iki yaklaşım arasındaki temel farklara odaklanmaktadır. Katılımcılara göre İslam kaynaklı psikoloji, insanı biyolojik, sosyal, duygusal ve ruhsal boyutlarıyla bütüncül bir şekilde ele alırken, modern psikoloji genellikle gözlemlenebilir süreçlere odaklanıp manevi yönü dışlamaktadır. İslam psikolojisi, vahyi de bir bilgi kaynağı olarak kabul ederek din ile bilimi uzlaştıran bir çerçeve sunar. Beşinci olarak, İslam düşünce geleneğinin, örneğin 9. yüzyılda yaşamış Ebu Zeyd el-Belhî'nin (ö. 322/934) çalışmaları gibi modern terapilere (bilişsel davranışçı terapi gibi) benzer yaklaşımlar içerdiği ve bu birikimin modern psikolojiye derinlik katabileceği belirtilmiştir. Uygulamada ise bu yaklaşımın, danışanların dini ve manevi ihtiyaçlarını gözeten, kültürel açıdan duyarlı müdahaleler sunduğu ifade edilmiştir.

Son olarak, tüm katılımcılar bu iki yaklaşımı rakip olarak değil, birbirini tamamlayan perspektifler olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Hiçbiri tek bir yaklaşımı seçmek yerine, İslam psikolojisinin manevi zenginliği ile Batı psikolojisinin bilimsel yöntemlerini birleştiren sentez bir modelin en etkili yol olacağını savunmuştur. Bu bulgular, genç psikologların kültürel çoğulculuğu benimseyen ve disiplinler arası zenginleşmeyi hedefleyen yeni bir psikoloji paradigması arayışında olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: *İslam Kaynaklı Psikoloji, Modern Psikoloji, Kültürel Psikoloji, Psikoloji Eğitimi, Bütüncül Yaklaşım, Maneviyat, Nitel Araştırma*

An Examination of Young Psychologists' Perspectives on Debates in Modern Psychology and Islam-Informed Psychology

Şeyma KURT

Abstract

This study examines the perspectives of young psychologists in Türkiye on the fundamental differences between modern (Western) psychology and Islam-informed psychology, as well as the integration of these two approaches, using a qualitative method. In-depth interviews with four young psychologists who have completed a bachelor's degree in psychology and are interested in Islamic psychology aim to reveal the theoretical and practical implications of these two different understandings of psychology.

The findings of the study are grouped around six main themes. First, while participants acknowledged that the psychology knowledge presented in university education is partially objective, they emphasized that many modern theories are based on philosophical and ideological assumptions specific to Western culture. They pointed out the difficulty of achieving absolute impartiality in a science that deals with human beings. Second, it was noted that classical social psychology experiments are generally conducted in "WEIRD" (Western, Educated, Industrialized, Rich, Democratic) societies, and that generalizing their findings is problematic. Since the decisive role of culture in human behavior is overlooked, it was stated that cultural sensitivity should be increased in research. Third, it has been noted that the narrative of the history of psychology is largely Eurocentric, with contributions from the Islamic world or other civilizations not included in the curriculum. This situation has been highlighted as leading to students graduating with an incomplete perspective on the global psychological heritage.

The fourth theme focuses on the fundamental differences between the two approaches. According to the participants, Islam-informed psychology takes a holistic approach to human beings, considering their biological, social, emotional, and spiritual dimensions, while modern psychology generally focuses on observable processes and excludes the spiritual dimension. Islamic psychology offers a framework that reconciles religion and science by accepting revelation as a source of knowledge. Fifth, it has been noted that the Islamic intellectual tradition, such as the works of Abu Zayd al-Balhi (d. 322/934), contains approaches similar to modern therapies (including cognitive behavioral therapy) and that this accumulation of knowledge can add depth to modern psychology. In practice, it has been stated that this approach offers culturally sensitive interventions that take into account the religious and spiritual needs of clients.

Finally, all participants stated that they viewed these two approaches not as rivals, but as complementary perspectives. Rather than choosing a single approach, they argued that the most effective path would be a synthetic model that combines the spiritual richness of Islamic psychology with the scientific methods of Western psychology. These findings suggest that young psychologists are seeking a new paradigm of psychology that embraces cultural pluralism and aims for interdisciplinary enrichment.

Keywords: *Islam-Informed Psychology, Modern Psychology, Cultural Psychology, Psychology Education, Holistic Approach, Spirituality, Qualitative Research*

Avrupa Birliği'nin Toplumsal Cinsiyet Yaklaşımlarına İslam Alimlerinin Bakışı

Rüveyda KAYA

Özet

Bu çalışma, Avrupa Birliği'nin (AB) geliştirdiği toplumsal cinsiyet eşitliği politikaları ile İslam âlimlerinin kadın-erkek ilişkilerine dair yaklaşımlarını mukayeseli bir analiz yöntemiyle ele almaktadır. Modern çağın en önemli tartışma konularından biri olan toplumsal cinsiyet eşitliği, AB tarafından kadınların sosyal, siyasal ve ekonomik hayatta erkeklerle eşit haklara sahip olmasını hedefleyen politikalarla şekillendirilmiştir. Bu politikalar, temelinde iç gücü piyasasının verimliliğini artırma amacı taşıırken, zamanla “eşit ücret” ilkesinden başlayarak “aynılık eşitliği”, “farklılık eşitliği”, “dönüştürücü eşitlik” ve “keşişimsellik” gibi daha karmaşık ve kapsamlı modellere evrilmiştir. Ancak bu yaklaşımlar, kadınların maruz kaldığı derin eşişsizlikleri gidermede yetersiz kalmış ve uygulamadaki sınırlılıklar nedeniyle toplumsal cinsiyet meselesini tartışmalı bir alanda bırakmıştır.

Buna karşılık, İslam ilim geleneği kadın-erkek ilişkisini, yaratılıştan gelen fitri özellikler temelinde ve adalet ekseninde ele almıştır. Kur'ân-ı Kerim'deki “Erkek kadın gibi değildir” (Âl-i İmrân, 36) ve “Sizin çabalarınız çeşiş çeşiştirdi” (Leyl, 4) gibi ayetler, kadın ve erkeğin hem özde hem de fonksiyonda farklılıklar taşıdığını vurgular. İslam alimleri, bu iki farklı cinsiyet arasında hak ve sorumluluklar açısından adalet merkezli bir denge kurmayı hedeflemiştir. İslam hukukunda “aynılık eşitliği” ilkesi; iman, ibadet ve ahlaki yükümlölükler gibi temel alanlarda geçerlidir. Hz. Peygamber'in

“Kadınlar erkeklerin eşit parçalarıdır” hadisi ve Nisa ile Ahzab surelerindeki ayetler, kadın ve erkeğin eşit derecede sorumlu tutulduğunu ve aynı mükâfata erişeceğini belirtir. Fıkıh kaynaklarında da erkekler için geçerli olan hükümlerin, özel durumlar dışında kadınlar için de geçerli olduğu kabul edilmiştir.

Öte yandan, İslam hukukunda “farklılık eşitliği” yaklaşımı daha belirgindir. Kadınların hayız ve nifas gibi özel hallerinde ibadetlerden muaf tutulması, nafaka yükümlülüğünün erkeğe verilmesi ve mehir uygulaması gibi düzenlemeler, kadının fitri durumunu gözeten ve haklarını koruyan “olumlu eylem” politikaları olarak değerlendirilebilir.

Sonuç olarak, AB’nin toplumsal cinsiyet politikaları, kadınları ekonomik bir aktör olarak teşvik etse de onları sıkça piyasa temelli bir araçsallaştırmaya tabi tutarak varlık alanlarını daraltmıştır. İslam hukuku ise kadın ve erkeği aynılaştırmadan, fitri farklılıklarını adalet temelinde dengeleyerek insan onurunu ve sorumluluğu merkeze alan bütüncül bir toplumsal yapı önermektedir. Bu çalışma, gerçek eşitliğin, bireyleri aynılaştırmak mı, yoksa her bireyin fitratına, kabiliyetine ve sorumluluğuna uygun bir adalet sistemi içinde değerlendirmek mi olduğu sorusunu merkeze alarak konuyu tartışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Aynılık ve Farklılık Eşitliği, Adalet, Olumlu Eylem, İslam Alimleri, Avrupa Birliği Politikaları*

Islamic Scholars' Perspective on the European Union's Gender Approaches

Rüveyda KAYA

Abstract

This study examines the gender equality policies developed by the European Union (EU) and the approaches of Islamic scholars to gender relations using a comparative analysis method. Gender equality, one of the most important topics of debate in the modern era, has been shaped by EU policies aimed at ensuring that women have equal rights with men in social, political, and economic life. While these policies were initially aimed at increasing the efficiency of the labor market, they have evolved over time from the principle of "equal pay" to more complex and comprehensive models such as "equality of sameness," "equality of difference," "transformative equality," and "intersectionality." However, these approaches have proven insufficient in addressing the deep inequalities faced by women and, due to limitations in implementation, have left the issue of gender in a controversial area.

In contrast, Islamic scholarship has approached male-female relations on the basis of natural characteristics inherent in creation and with a focus on justice. Verses from the Qur'an, such as "The male is not as the female" (Al-Imran, 36) and "Surely your striving is to diverse ends" (Layl, 4) emphasize that women and men have differences both in essence and function. Muslim scholars have aimed to establish a justice-centered balance between these two different types in terms of rights and responsibilities. The principle of "equality of sameness" in Islamic law applies to fundamental areas such as faith, worship, and moral obligations. The hadiths of the Prophet Muhammad, such as

“Women are equal partners with men,” and the verses in the surahs of Nisa and Ahzab indicate that women and men are equally responsible and will receive the same reward. In jurisprudential sources, it is accepted that the rulings applicable to men are also applicable to women, except in special cases.

On the other hand, the approach of “equality of difference” is more pronounced in Islamic law. Regulations such as exempting women from worship during special circumstances such as menstruation and postpartum bleeding, assigning the obligation of alimony (nafaqa) to men, and the practice of dowry (mahr) can be considered “affirmative action” policies that take into account the natural condition of women and protect their rights.

In conclusion, although the EU’s gender policies encourage women as economic actors, they often subject them to market-based instrumentalization, thereby narrowing their sphere of existence. Islamic law, on the other hand, proposes a holistic social structure that centers on human dignity and responsibility, balancing the natural differences between women and men on the basis of justice without seeking to make them identical. This study discusses the issue by focusing on the question of whether true equality means equating individuals or evaluating each individual within a justice system appropriate to their nature, abilities, and responsibilities.

Keywords: *Gender Equality, Equality of Sameness and Diversity, Justice, Affirmative Action, Islamic Scholars, European Union Policies*

TÜRGEV AKADEMİ

II. ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU

Açılış ve Selamlama Konuşmaları: 10:00-10:50

BİRİNCİ OTURUM

11:00-12:30 (**Prof. Dr. Raşit Küçük**
Konferans Salonu)

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Hikmet Yaman**

11:00-11:15: **İrem Ulusoy**

Hicret Sonrası İktisadi Düzenlemeler: Medine Pazar Örneği

11:15-11:30 **Yüstra Şimal Yalman**

Dijital Çağda Unutulma Hakkının Mahremiyet Hakkı, İfade
Özgürlüğü ve Kamu Yararı Üzerindeki Etkisi

11:30-11:45 **Zeynep Zehra Kumcu**

Organ Nakline İslam Hukuku Açısından Yaklaşımlar

11:45-12:00 **Eda Ernim**

Anne Sütünün Metalaştırılması ve
Formül Mama Endüstrisi

12:00-12:30 **Soru-Cevap**

12:30-14:00 **Yemek-Namaz Arası**

İKİNCİ OTURUM

**14:00-15:30 (Prof. Dr. Raşit Küçük
Konferans Salonu)**

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Mahmut Kelpetin**

14:00-14:15 Yağmur Aktekin

Teknik Bir Medeniyet, Ruhani Bir Kültür:
Aliya İzzetbegoviç'te Kavramsal Bir Okuma

14:15-14:30 Melike Gürsoy

Bireyin Dini Grup ve Tarikatlara Katılımında Etkili
Faktörlere Psikososyal Bir Yaklaşım

14:30-14:45 Şeyma Kurt

Genç Psikologların Modern Psikoloji ve İslam Kaynaklı
Psikoloji Tartışmalarına Bakış Açılarının İncelenmesi

14:45-15:00 Rüveyda Kaya

Avrupa Birliği'nin Toplumsal Cinsiyet Yaklaşımlarına İslam
Alimlerinin Bakışı

15:00-15:30 Soru-Cevap

15:30-16:00 Sertifika Takdimi ve Kapanış

